

Stikka

HAMAR Y'S MEN'S CLUB Red.: Layout: John Nils Kristian Nr. 4 2024 Årg. 53

SKOGENS DIKTAR SÅG LANGT

Amerika

*Walt Whitman gråter i sin grav, Amerika.
Du har gjort hans veldige grønne visjon til
et kongrospinn
rundt hodet på Frihetsgudinnen.*

*Hippies med møllspist skjegg og
mugg mellom tærne
pakker sine vanmektige hyl inn i
rytmer fra "Leaves of Grass,"
dette duvende tonefall av hav
som vugger drømmen om
en stor nasjons løfterike framtid
den gang bison beitet på slettene under solefallet
og Røde Sky satt på sin mustang i skyggene av Little Big
Horn
og så prærievognene rulle vestover mot Laramie.*

*En forgiftning brenner i dine årer, Amerika.
Du har spist strange fruit
for lenge. Du har
satt en blankpusset dollar
til sol på vestens himmel
og pyntet dødens knokkelsmil
med skinnende gullplomber.*

*George Washington er død.
Abe Lincoln er død.
J. F. Kennedy er død.
Martin Luther King er død.
Men Butch Cassidy og Sundance Kid lever.
De skyter fra hoften
midt i Det Hvite Hus.*

*Du har drept din framtid, Amerika.
Alt du har tilbake er
en flokk lusete hauker og
en værhanne.*

Skipet

*Med mykt spinnende turbiner
glir skipet fram over verdenshavet
under store, duggete stjerner.
Passasjerene lever den reisendes uforplik-
tende liv
Elsker i lugarene.
Danser på promenadedekket.
Ligger makelig henslengt i fluktstoler
og nipper til en «Bloody Mary»,
snakker lengselsfullt om den skinnende
solkysten
som baugen peker mot.
Ingen vet at
rorgjengeren driver et sted
langt bak i kjølvannet
med knust bakhode,
at en fremmed med ansikt av stein
luter seg over rattet
og dreier skuta langsomt om
på en ny og farlig kurs.*

Hans Børli, 1970

Hans Børli var ikkje berre "Skogens diktar". Han hadde vidvinkel i si dikting og nådde langt utanfor Eidskog. Han sette namn på aktuelle tema med eit klårsyn for kva som rører seg i tida som er rett og slett frapperande. Desse to dikta frå 1970 er ein talande illustrasjon til det som nyleg skjedde i USA. Hans Børli døyddde i 1989, men poesien hans er evig aktuell.

Dette skreiv eg i Stikka i januar 2017, men dikta er truleg endå meir aktuelle i dag når Donald Trump er vald på ny som president i USA.

Nils Kristian

Redaktøren....

ER DET MULIG AT BLIVE DØPT?

Slik lydde spørsmålet i kyrkjedøra etter ei julekveldsgudsteneste på Lanzarote. Vi hadde feira julekvelden i den katolske kyrkja i landsbyen Tias. Sangkoret «Alegria»(Glede) hadde sunge, og vi var ute av kyrkja for å ynskja kvarandre God Jul. Mellom dei som eg helsa på, var ei ung dansk jente som stilte meg dette spørsmålet: «Er det mulig at blive døpt?» Det er einaste gongen eg har fått eit slikt spørsmål ein julekveld.

□ Den danske jenta var saman med eit norsk ektepar som hadde kome med seglbåt frå Norge. Jenta frå Danmark hadde segla saman med far sin heile vegen frå Danmark. Foreldra hennar hadde ikkje døypt henne som barn, men nå ville ho gjerne bli døypt. Vi avtalte tid for samtale på sjømannskyrkja, og det norske ekteparet sa ja til å vera fadrar. Det blei ei minneverdig dåpsgudsteneste både for jenta og for oss som var med. Tidleg på nyåret drog dei vidare til Caribia. Gjennom e-mail heldt vi kontakt ei tid framover. Kvar ho er i dag veit eg ikkje, men det skjedde noko signerikt med henne då ho blei døypt.

□ Kva som vekte spørsmålet i henne denne kvelden, veit åleine Gud og ho sjølv. Eg trur det var ein lengt djupt der inne i hjarta hennar. Det er ein lengt i tida. Ein lengt etter det som er sant og rett og som gjev mening i livet. Høyr berre kva nobelprisvinnaren i litteratur, Jon Fosse seier:

Eigentleg lengtar vi etter Gud fordi menneske er ei kontinuerleg bøn

Men Jesus lengtar også etter oss. «Eg har lengta inderleg etter å halda dette påskemåltidet i lag med dykk før eg skal lida.» Er det noko vi skal

vera sikre på, så er det at hans lengt etter deg og meg er langt sterkare enn vi forstår.

□ Det skjønte også Ola Ødegaard, stiftaren av foreininga «Rettferd for taperne.» Han hadde opplevd mykje vondt i barndoms- og ungdomsåra. Evna til å tilgje dei som hadde svike og svikta han, kom til han då han vende seg til Jesus ein dag i 1972. Han fortel sjølv: «Da jeg omsider tok mot til meg til å gå til nattverd, var det fordi lengselen etter noe større enn meg selv vant. De gode minnene om mine kristne besteforeldre og ei kristen tante på barnehjemmet som pleide synge «Milde Jesus» for oss, satt dypt i meg.» Slik blei enkle kvardagsmenneske vegvisarar for han til Jesus.

Lengselen etter noe større enn meg selv vant.

«Den som har lengselen i seg er aldri fattig. Lengselen kan legge en blå kongekappe selv over tiggerens magre skuldre» (Hans Børli)

□ Rett nok ser vi ikkje Jesus levande for oss. Men i kvardagen kjem han oss i møte i menneske som Gud sender i vår veg. Vi veit at han kjem oss i møte i Bibelforteljningane, i bøna, i nattverden og dåpen. Men også i augo til alle små og store søsken av Jesus. Ein barnehageassistent kan sjå Jesus i eit lite barn. Ein sjukepleiar kan sjå Jesus i det engstelege blikket til ein dement. «I kvart menneske vi møter, skal vi sjå ein kandidat til det evige liv», har ein klok prest sagt. Så er vi alle kandidatar til det evige liv, og Jesus har teke på seg «lengselens kappe» når han går oss i møte. Signa adventstid og julehøgtid i fylgje med Jesus Kristus, han som kom som vår bror og vår Frelsar!

Nils Kristian

Presidenten har ordet.

Lengselen etter helhet og sammenheng

Hva feirer vi i julen? Bilder, lukter og sanger fra barndommen med sine forventninger til samlingen rundt juletreet etter pynting lillejulaften, og med de fleste pakkene på plass. I stuevinduet glitret lysene fra juletreet og lyste opp stuen som en sterk kontrast til mørket ute. Kanskje er det slike bilder som melder seg hos mange av oss?

Barnet i krybben – hvem er det? Legger vi sammen det evangeliene forteller oss, Jesu ord og handlinger, så tegnes streker i et bilde som viser noe vesentlig. I fromhetslitteraturen og i salmer og sanger kan Jesus beskrives som den store legen, helbrederen og gjenoppreteren.

Menneskene og den verden de lever i, venter på forløsning, slik Paulus skriver. Alt skal en gang bli slik det var tenkt. Vi og den verden vi lever i, er i ubalanse, slik vi kan lese fortellingen om syndefallet. Slutten på denne ubalansen og overvinnelsen av den, varsles ved Jesu fødsel, og senere oppstandelsen; og en gang, i en tid som ennå ikke er, skal alt bli helt igjen. Det gjelder menneskene, relasjonene og alt omkring oss. Det som var, er ikke mer.

«**Ja, jorden skal forvandles,** dens natt går alt mot gry! Jeg tror at Jesus Kristus skal gjøre verden ny! (Eyvind Skeie)

Gledelig jul!

Simon

Gratulerer!

Desember

Olav Landheim	1.
Trond Vidar Vedum	4.
Nelly Bligoud	5.
Karl Mangrud	9.
Marit Skjerven Amlien	11.
Jørgen W. Hærem	14.

Januar

Terje Vestby	15.
Kjell Berg	18.
Bjørn Fjeldstad	18.
Arnhold Kausland	30.

Februar

Gerd Olsen Tomter	1.
Eldbjørg Markussen	2.
Ingegjerd Svae	2.
Bodil Johnson	12.
Reidunn Dalby	18.
Kari Ellen Berg	20.
Ivar Refsdal	28.

Mars

Jan Kåre Hummelvoll	1.
Marit Svahn	3.
Roar Paulsrud	5.
Astrid Stana	8.
Ole Jacob Tomter	10.
Carl W. Krohn-Hansen	16.
Karen Sigrid Slagsvold Vedum	19.
Sidsel Lied	22.
Helene Landheim	29.
Helene Kjeka Broen	31.

«O, BEATE SOLITUDE» Å, DU VELSIGNEDE ENSOMHET!

Et sitat av Virginia Woolf gjør inntrykk på meg hver gang jeg leser det. Det skyldes naturligvis at det gir en viss gjenklang inni meg. Slik går det:

□ «Det finnes en slags tristhet som kommer av å vite for mye, av å se verden slik den virkelig er. Det er tristheten ved å forstå at livet ikke er et stort eventyr, men en rekke små, ubetydelige øyeblikk, at kjærlighet ikke er et eventyr, men en skjør forbigående følelse, at lykke ikke er en permanent tilstand, men et sjeldent flyktig glimt av noe vi aldri kan holde fast. Og i den forståelsen er det en dyp ensomhet, en følelse av å være avskåret fra verden, fra andre mennesker, fra seg selv.»

□ Virginia peker på noe som er sant, i alle fall for mange av oss. Men finnes det ikke et enda større bilde? En større sannhet som så og si omfavner og utvider hennes perspektiv? Jeg tror det og mener å ha erfart det.

□ Vi er alle ensomme. Bare jeg er jeg. Ingen kjenner meg fullt ut. Til hverdags fortrenger vi dette ved å bade i det sosiale, ikke minst gjennom det medierte fellesskapet vi har gjennom smarttelefonen og andre medier. Men er det ikke storartet at vi kan slippe unna ensomheten? Vi kan nok slippe unna følelsen av ensomhet, men ikke realiteten. Ensomhet er et livsvilkår vi alle lever under, slik også døden er det. Enestående og originale er du og jeg, og derfor ensomme. Ensomheten trenger ikke være vond. Den fører oss paradoksalt nok sammen i et stort og sårbart fellesskap, forener oss på tvers av tider og kontinenter. Erkjennelsen av ensomhet kan fylle meg med medfølelse for oss alle,

også med meg selv. Erkjennelsen av ensomheten som realitet, kan også motivere oss for å tre fram. Du har noe originalt å bidra med i verden. Om du våger å være nettopp det: ensom, ene-stående. Unikt aleine i verden.

□ På en nesten paradoksal måte kan ensomheten knytte oss til Gud. Ensomheten blottlegger vår utilstrekkelighet og våre savn. Det går opp for oss at vi trenger et fellesskap som overskrider det vi finner her i verden. et fellesskap som knytter meg til Den evige, til det som består utover de skjøre, men gode, fellesskapene vi glimtvis opplever her. Det er så mye det ikke er mulig å få til mennesker i mellom ...

□ I den gamle kristne tradisjon finnes det en lovprisning av den gode ensomheten: «O, beate solitude», det vil si «Å, du velsignede ensomhet! Den som trives, eller i det minste utstår å leve med seg selv, sin alenehet, har også større evne til å leve med andre i et fellesskap. Et slikt menneske «behøver» ikke andre, klenger seg ikke på andre av angst for sin egen ensomhet, virrer ikke rundt på jakt etter adspredelser. Thomas Merton sier det slik: *Herre, mett meg med din nåde / før morgenen gryr, / så jeg ikke er sulten / når jeg møter mine medmennesker.*

□ Jeg tror det er en sammenheng mellom det å være fortrolig med sin ensomhet og det å vite seg forent med Gud midt i menneskemylderet. Å vite seg omgitt av Gud i alt, også på den øde øya i folkehavet. Å tale med ham som venn til venn, eller tie sammen med han.

□ Er Woolf sin tekst en beskrivelse av menneskets situasjon uten Gud?

Kjell A Nyhus

ALT DU SØGER FINDER DU I BØGER

⌘ Dette sitatet frå Henrik Wergeland har eg frå folkebiblioteket på Eidsvoll den tida eg gjekk på landsgymnaset der (1957-1960). Eit anna sitat frå Wergeland på veggen i folkebiblioteket var dette: «Boghyliden er den Stige hvormed mand kan blive viis». Eg var glad i å låna bøker på folkebiblioteket. Eg kom til å tenkja på dette då eg fekk ei ny bok i farsdagsgåve i haust: «Sjøfareren» av Erika Fatland.

❖ Dette er ei bok som ein ikkje legg fort frå seg. I to år har Erika Fatland reist rundt i det som var farvatna der Henrik Sjøfareren og Vasco da Gama sigla og oppdaga nye land som Portugal la under seg. Men forfattaren startar ikkje si reise i Portugal, men i ein spansk havneby. Ho er passasjer på eit stort lasteskip på veg sørover langs Afrikas kyst. Ho er oppteken av dei gamle reiserutene til dei

gamle portugisiske oppdagarane. Ho leitar etter spor både frå fortida og nåtida. Portugal er ikkje lenger eit rikt imperium, men eit fattig land i EU som ligg i skuggen av det langt rikare Spania.

❖ På 1400 og 1500-talet var Portugal ein stor sjøfartsnasjon. Henrik Sjøfareren var ein oppdagar av dei store og Vasco da Gama fann sjøvegen til India. Portugisarane oppdaga Madeira, Azorane, Kapp Verde, Angola og Mosambik, og Brasil var den rikaste kolonien. Det portugisiske kolo-niriket strekte seg frå Guinea - Bissau til Aust - Timor, frå Nagasaki til Amazonas. Med andre ord, Portugal la under seg store deler av verda, men på 1900-talet førde opprør i koloniane til krigar. Den siste kolonien som portugisarane måtte gje frå seg var Macau, som Kina overtok i 1999.

❖ Det er fabelaktig å sjå korleis Erika Fatland kjem i kontakt med menneske. Dei set henne på sporet av fortida og samstundes skildrar dei livet i dei tidlegare koloniane utan filter. Måten ho skriv på, gjer at du ser det levande for deg korleis det var og er. Ho skildrar menneska ho talar med på ein samvitsfull måte. Det er ei fasinerande reiseskildring som du skal leita lenge etter for å finna maken. Ho oppsøker dei mest ukjende avkrokar, ikkje minst når ho er i Guinea – Bissau.

❖ Eg er imponert både over motet ho syner og korleis ho formar reiseskildringa slik at den er lettlesn og engasjerande. Ho har motteke prisar både her i landet, i England og Italia for bøkene sine. Ho kan åtte språk og nå er ho i ferd med å læra seg ukrainsk. Det neste målet hennar er å skriva om Ukraina. «Sjøfareren» vil gje deg ei lesaroppleving utanom det vanlege!

Nils Kristian

(Studentermødet 1869.)

av [Jonas Lie](#)

*Indunder Jul, hvor er det trist,
Snefog og Kulde og korte Dage,
Sindet bøier sig ned tilsidst,
véd ikke, hvor det skal Modet tage;
mindre og mindre af Dag det lyser,
Hjertet i Kulde og Mishaab gyser,
kommer ei Jul?*

*Aaret, som stod ved Sanktehans
lyst mellem Blomster og Sommerdagen,
nu er det fattigt paa Sol og Glans,
ligger og sygner paa Sneens Lagen,
fryser og føler sin Kraft er omme -
saa maa det være, før Jul kan komme.
Kommer ei Jul?*

*Saadan stred Verden en Vinter haard,
længtet med Soltrang i Hjertegrunden,
stred med en Vinter paa tusind Aar,
tænkte, den skulde til Vaaren vunden.
Men, da den følte sin Kraft var omme,
da først lod Herren sin Sol nedkomme,
da først kom Jul.*

*Midt udi Mørkets og Jordens Kuld',
medens v o r Sol er ved at dale,
stiger Vorherres op som Jul,
blir det Sankthans i Himlens Sale;
netop som Jord ei mer kan raade,
kommer et Frelsens Væld af Naade,
saa kommer Jul!*

GRATULASSJON POST FESTUM

Vi gratulerer post festum
med runde år til våre tro-
faste medlemmer:

Tore Swensen

70 år 6.10

Geir Bjørnar Smebye

75 år 21.10

Kåre Skagestad

80 år 23.10

Morten Saltvik

75 år 28.10

Karl Mangrud

80 år 09.12

Bonhoeffer, krigen og barnet

Øden kommer ikke først med krigen, kroppens og sjelens kvaler og smerter oppstår ikke på grunn av krigen. Det er ikke krigen som slipper løs løgnen, uretten og volden. Det er ikke først med krigen vår eksistens blir fullstendig uforutsigbar og menneskene overgis og blir avmektige og ser sine ønsker og planer bli satt til side og ødelagt av en "høyere makt". Men krigen gjør alt som alt er der uten den og før den, umulig å komme utenom, alt dette som vi gjerne vil overse. Derfor gir krigen oss på en særlig måte muligheten til en ekte julefeiring. "Verden er fortapt", først med den innsikten skjønner vi hva det betyr at "Kristus ble født."

Ordene er Dietrich Bonhoeffers og skrevet under advent 1940.

◆ **Det som gjør Bonhoeffers tanker** verd å lytte til er forståelsen av hva krigen tydeliggjør. Krigens "fortjeneste" er at den fjerner illusjonene om hvilke kår, hvilken virkelighet menneskene lever i. Løgnen, uretten og volden eksisterte før krigen. Men da ville mennesker ikke konfronteres med dem. Det var lettest å late som om de ikke fantes. Som fenomen er krigen kun en radikalisering eller fortetning av de grunnkreftene som på nytt og på nytt truer. Graden av løgn, urett og vold, det er det krigen endrer. Det er ikke krigen som "føder" dem. Krigen "lever på dem" og henter sine krefter fra dem. Men krigen skaper ikke løgn, urett og vold, som de ikke fantes før den.

◆ **Med sin radikale tilnærming** så minner Bonhoeffer oss om nødvendigheten av fastholde at "verden er fortapt" – den er med Paulus ord fortsatt under syndens og dødens lov. Overgitt krefter den selv ikke makter å komme til rette med eller slette ut. Å fornekte at de disse kreftene finnes kan være en fristende tanke skriver Bonhoeffer senere i brevet. For det er da ikke så galt. Visst finnes det øyer, plasser hvor mennesker kan trekke seg ut av livet for et par dager eller i det minste for noen timer. Det er jo slik vi

feirer jul, med fest, glede, søtsaker og mat. Kort sagt, drømmen om et eventyrland. Men så viser det seg at "fortryllelsen" likevel ikke varer ved, den blir borte. Mennesket vil helst slippe å møte sin egen avmektighet, sine prosjekters skipbrudd.

◆ **Hva mennesker sitter igjen med før jul 1940** er innsikten om at verden virkelig er fortapt, hevder Bonhoeffer. Tanken om verdens fortapthet var ikke lenger kun en dogmatisk læresetning, men en skakende sannhet. På kanten av stupet, der befinner verden seg i 2024. Men i denne mørke verdens natt, der er det Gud lar seg føde. I en krybbe, i en verden på kanten av stupet. Der viser Gud sitt ansikt.

◆ **Alle julens hendelser**, kong Herodes sin frykt for det nyfødte barnet, barnene som han tar av dage i frykt for at Betlehemsbarnet vil gjøre ham rangen stridig, illustrerer det Bonhoeffer erfarer advent 1940, det finnes ingen snarveier ut av virkeligheten. Det finnes ingen kort og godt steder eller tider hvor verden ikke "er". Å være menneske er å innse at verden har sitt grep om oss. Virkeligheten og verden byr ikke menneskene noen nødutgang, heller ikke Gud gjør det. Men det Gud gir mennesket er sin Sønn, født som et lite barn og lagt i en krybbe.

Morten Stensberg

Handlingsplan for Y's Men Region Norge 2024 til 2026

Regionen ønsker å legge til rette for en bred prosess fram mot vedtak av ny handlingsplan på det kommende årsmøte i juni-25. Aktuelle problemstillinger er presentert blant annet i oktoberbrevet og novemberbrevet fra regionsleder Johan Wilhelm Eltvik. Et utkast til handlingsplan er sendt ut på høring til alle klubbene.

□ Vi har hørt mye om mangel på nyrekruttering de siste årene. Nå aner jeg en liten endring av fokus. Mer enn å spørre etter hvordan vi skal få med flere i vår organisasjon, så spør vi: Hvordan kan vi endre oss? Er organisasjonsstrukturen hensiktsmessig? Hva med språket og formuleringen av målsettinger? Slagord?

□ På distriktskonferansen Østland Nord den 21. april hadde vi besøk av Eltvik som blant annet trakk fram disse utfordringene. Se Simons referat i Stikka nr. 2 2024. Det er nødvendig med endring, og det smerter. Men hvor vondt trenger det egentlig å bli?

□ Distriktet har rådmøte hver høst. Vestre Toten Y's Men hadde ansvaret denne høsten, og vi var samlet i møtelokalet i Raufoss kirke. Mø-

tet var viet utkastet til handlingsplan. Ådne Wesnes, tidligere regionsleder og nå Europaleder (Area Europe), innledet til samtale. Helt sentralt i prosessen står ønsket om et tettere samarbeid med KFUK/KFUM. En motforestilling kan være at det finnes mange klubber der det ikke er

noen lokal K/M- forening. En annen kommentar var at vi kanskje like gjerne kunne registrere oss som voksen-forening i K/M. Se for øvrig redaktørens innspill i Stikka nr. 3 2024. Av våre medlemmer var det i vår 14 personer som også var medlem i Hamar K/M.

□ På distriktsrådsmøtet var det bred enighet om at Y's Men Norge burde bestå som egen organisasjon. Kontaktflaten er tross alt bredere enn bare KFUK/KFUM, og at vi hører med i det internasjonale fellesskapet. Det skal nevnes at tilvarende diskusjoner også foregår internasjonalt.

Styret vårt legger opp til at handlingsplanen skal diskuteres på klubbmøtet 12/3- 25.

Avslutningsvis siterer jeg Ådne Wesnes sin oppsummering av innledningen på distriktsrådsmøte:

Hva tenker vi om følgende utsagn, motto slogan etc:

- «Y's Men EMPOWERING PEOPLE»
- Y'S Men i Norge vil være en effektiv støttespiller for Norges KFUK-KFUM og bidra til å skape livsglede og livskvalitet og menneskeverd for alle!
- I Y's Men kjemper vi for: Inkluderende kristen tro, Et bærekraftig miljø, Modig rettferdighet, God helse, Likeverd for alle mennesker
- Vi ønsker å utfordre og utvikle hverandre i et åpent og inkluderende og internasjonalt fellesskap. Dette vil vi gjøre i samarbeid med NORGES KFUK-KFUM for å legge til rette for en bedre fremtid for barn og unge.

Lars Viggo